

Hvilke forventninger har du til dette kurset, og hva ønsker du særlig å lære mer om?

- del med sidemannen -

I dette kurset vil du lære mye nyttig! Men først: En film som gir et bilde av hva menigheten og kirka kan bety: Se [dåpsfilm](#) (dersom dere ikke har nettilgang, kan dere se filmen på mobilene deres ved å søke på youtube på «velkommen til barnedåp»)

Hva skal vi snakke om i kveld?

- Menighetsrådets oppgaver, ansvar og myndighet
- Hvordan jobber et menighetsråd?
- Roller og samhandling med prest og andre kirkelige organer
- Viktige utfordringer i perioden

FØRST LITT FAKTA OM DEN NORSKE KIRKE

DEN NORSKE KIRKE

Mer himmel på jord

1151 sokn/menigheter
412 (snart 356) kirkelige fellestråd
11 bispedømmer + preses
100 prostier
1633 kirker
6800 ansatte (5600 årsverk)

Nøkkeltall fra 2018-statistikken:

Medlemmer og tilhørige: 3,8 mill.
Dåpshandlinger: 31 000
Konfirmanter: 35 000
Kirkelige vigsler: 7 000
Kirkelige gravferder: 36 000
Totalt antall gudstjenester: 61 000
Utmeldte: 15 000
Innmeldte: 2 000
Frivillige: 98 000

Menighetsråds- og fellestrådshåndboka s 51

DEN NORSKE KIRKE

Mer himmel på jord

Tall fra 2018 – Gauldal prosti	Prostiet	Oppdal	Renne- bu	Røros	Holt- ålen	Midtre Gauldal	Melhus
Sokn/Menighetsråd	20	2	3	4	3	4	4
Kirkelig fellestråd	6	1	1	1	1	1	1
Kirkemedlemmer i % av befolkningen		81%	89%	81%	89%	82%	84%
Døpte i % av fødte		74%	93%	90%	50%	94%	71%
Konfirmerte i % av 15 åringer		69%	75%	71%	80%	86%	72%
Sum gudstjenestedeltakere	50698	9212	4811	8596	3189	8111	16779
Babysang/ Småbarnssang 0-5 år	166	25	25	44	0	24	48
4-års-bok	126	24	7	17	11	0	67

Gudstjenester i forhold til befolkning Tall fra 2017

			Sø/hlg	Innbyggere p
	Befolkning	Gudstj sø/hlg	Gjennomsn delt	sø/hlg gudstj
STØREN SOKN	2 993	27	94	111
SINGSÅS SOKN	1 011	22	78	46
BUDAL SOKN	475	15	57	32
SOKNEDAL SOKN	1 795	26	114	69
RØROS SOKN	4 482	52	99	86
BREKKEN SOKN	522	15	45	35
HITTERDALEN SOKN	88	4	37	22
GLÅMOS SOKN	537	12	43	45
HALTDALEN SOKN	556	18	49	31
ÅLEN SOKN	1 341	15	75	89
HESSDALEN SOKN	132	11	42	12
MELHUS SOKN	9 851	49	166	201
HORG SOKN	3 347	26	89	129
FLÅ SOKN	1 282	27	60	47
HØLONDA SOKN	1 568	28	59	56
OPPDAL SOKN	6 584	68	103	97
LØNSET SOKN	290	17	34	17
RENNEBU SOKN	895	24	74	37
INNSET SOKN	300	16	64	19
BERKÅK SOKN	1 364	20	55	68

MENIGHETSRAÅDETS OPPGAVER

DEN NORSKE KIRKE

Mer himmel på jord

Hvordan kan vi som menighetsråd
bidra til at kirka kan bety mest
mulig for flest mulig i vårt sokn?

- del med sidemannen -

DEN NORSKE KIRKE

Menighetsrådet formålsparagraf

Kirkeloven § 9:

«Menighetsrådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv, særlig at Guds ord blir rikelig forkynt, syke og døende betjent med det, døpte gis dåpsopplæring, barn og unge samlet om gode formål og legemlig og åndelig hjelp avhjulpet. Menighetsrådet har ansvar for at kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk innarbeides og utvikles i soknet».

Menighetsrådet har virksomhetsansvar

- Menighetsrådet er menighetens **styrings- og strategiorgan**
- Under de strategiske valg bør det ligge **visjoner** om hvor vi vil
- Menighetsrådet samspiller med fellesrådet om **ressurser og planarbeid**

Eksempel

Strategi: «Vi vil satse på diakoni!»

Visjon: «Vi skal bety noe for de som har det vanskelig!»

Ressurser: «Kan vår menighet få en diakon, og hva skal vårt diakonale arbeid være?»

Menighetsrådets oppgaver (kirkeoven § 9)

- Bestemme hva kirkeofringene skal gå til
- Opprette stillinger (med fellesrådets godkjenning)
- Avgi uttalelse ved tilsetting av prest, prost og biskop og være representert i innstillingsutvalg ved tilsetting av prest
- Føre fortegnelse over kirkens inventar og utstyr
- Utleie og bruk av kirken
- Forberede og gi innstilling i saker til menighetsmøtet
- Forberede og gjennomføre kirkevalg
- Avgi rapporter og liknende til kirkelige myndigheter

Mer om menighetsrådets oppgaver

Oppgaver som ikke er nevnt i kirkeloven § 9:

- Gudstjenesteliv i samarbeid med prest
- Barne- og ungdomsarbeid
- Rekruttering og organisering av frivillige
- Trosopplæring og kirkelig undervisning
- Diakoni
- Kirkemusikk

MENIGHETSRAÅDET OG ANDRE AKTØRER

DEN NORSKE KIRKE

Mer himmel på jord

Kirkemøtet

Kirkerådet

Mellomkirkelig råd og
Samisk kirkeråd

Bispemøtet

Bispedømmeråd

Biskop

Prost

Menighetsråd

Fellesråd

Sokneprest

Menighetsmøtet

Rådslinjen

Prestetjenesten

Håndboka s 151-161

DEN NORSKE KIRKE

OPPGAVE- OG MYNDIGHETSFORDELING MELLOM MENIGHETSRÅD OG KIRKELIG FELLESRÅD

Menighetsråd

- Strategisk menighetsutvikling og mål og planer for soknet
- Vedta lokal grunnordning for hovedgudstjenesten og avgjør hva innsamlede midler skal benyttes til
- Avgjøre spørsmål om hvordan soknekirken skal brukes
- Organisere frivillige
- Sørge for gode demokratiske prosesser om aktuelle saker

Kirkelig fellesråd

- Ivareta soknenes felles interesser overfor kommunen
- Vedta felles mål og planer for den kirkelige virksomheten i fellesrådsområdet
- Forvalte kommunale og statlige tilskudd på vegne av soknene
- Være arbeidsgiver for alle tilsatte i soknene unntatt prestene
- Forvalte kirker og gravplasser og utøver gravferdsmyndighet
- Samarbeidsorgan for soknene
- Kirkevergen er daglig leder mellom møtene

Håndboka s 210-217

MENIGHETSRÅDET OG DE TILSATTE

- Vedtak i menighetsrådet innenfor menighetsrådets virksomhetsansvar skal være retningsgivende i forhold til tilsatte.
- Menighetsrådet er som regel ikke arbeidsgiver.
- De tilsatte utfører menighetsbyggende arbeid i samråd med menighetsrådet.
- Prestene er tilsatt av bispedømmerådene og ledes av biskop og prost.
- De andre tilsatte i soknet tilsettes av kirkelig fellesråd og ledes av kirkeverge/daglig leder.

Håndboka s 113ff

Mer himmel på jord

Menighetsrådet	Kirkelig fellestråd/kirkeverge	Prestetjenesten
Ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i soknet	Fremme samarbeid mellom menighetsrådene og ivareta soknenes interesser i forhold til kommunen	Forkynnelse, sjelesorg og i samråd med menighetsrådet annet menighetsbyggende arbeid.
Vedtar grunnordning for gudstjenesten, oppnevner gudstjenesteutvalg mv	Sørger for åpne, tilgjengelige kirker og personell til gudstjenester og kirkelige handlinger (unntatt prest)	Hovedansvar for å forberede og gjennomføre gudstjenester og kirkelige handlinger
Bidrar til bruk og aktivitet i kirkene Kan leie ut soknets kirke	Bemanning, drift og vedlikehold av kirker. HMS, sikring, økonomi mv	Alle menighetsprester har selvstendig bruksrett til kirkene
Innsamlinger, givertjeneste mv Avgjør kollektformål	Ansvar for å skaffe og forvalte midler fra kommune og stat	Forkynnelse om menighetens giver- og forvaltningsansvar
Plan- og strategiarbeid for menighetens arbeid innen bl.a. undervisning, diakoni og kirkemusikk	Utarbeider felles mål og planer for den kirkelige virksomheten i kommunen Styrer planprosess for budsjettarbeid overfor kommunen	Bidrar til strategisk og åndelig ledelse gjennom forkynnelse, gudstjenester og kirkelige handlinger Bidrar som medlem i menighetsråd og fellestråd
Mobilisere og tilrettelegge for frivillige, samarbeide med organisasjoner og grupper i lokalsamfunnet mv	Arbeidsgiveransvar, personalledelse og organisering av soknets tilsatte	Prosten leder soknepresten som leder evt flere prester Sokneprest samordner med m.råd

Menighetsrådet og kirkebygget

- Menighetsrådet har ansvar for bruk og utleie av kirken
 - Utleie av kirken er enkeltvedtak med klageadgang
 - Regler om bruk av kirker
 - Fortegnelse over inventar og utstyr
- Hva med forvaltning og bruk av andre bygg eid av menigheten?
- Hvordan kan menighetsrådet i samråd med fellelrådet bidra til økt bruk av kirken?

Håndboka s 107

Fellesrådet og kirkebygget

- Fellesrådet har ansvar for bygging, drift og vedlikehold av kirken
 - Eldre kirker som er fredet – ombygging osv
 - Kirkens inventar – godkjenning
- Fellesrådet har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og bygging av kirke.
- Fellesrådet har ansvaret for økonomi, bemanning forsikringer mm.
- Kommunen yter tilskudd til bygging, drift og vedlikehold av kirker.

Håndboka s 100

Mer himmel på jord

Kirker med vern

- Kirker eldre enn 1650 er automatisk fredet
- Kirker fra 1650 – 1850 samt noen av nyere dato er listeført

Har din kirke noe vern? Se <https://kirkesok.no/>

Merk at ved endringer av kirken eller av kirkens inventar skal det alltid søkes biskopen først. Dette gjelder alle kirker.

Håndboka s 102

DEN NORSKE KIRKE

Bispedømmerådets oppgaver

- Veileder, gir råd til menighetene, vedtar satsninger og følger opp nasjonale vedtak.
- Fordeler tilskudd til trosopplæring og særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni etter nærmere regler.
- Tilsetter menighetsprester, proster og bispedømmerådets stab.
 - Menighetsrådet er representert i innstillingsutvalg til prestedetilsetting.

Biskopens oppgaver

- føre tilsyn med at de kirkelige råd i bispedømmet
- føre tilsyn med bruk av kirkene og avgjør klager på bruk og utlån av kirkene etter nærmere regler fastsatt av Kirkemøtet.
- beslutte hvor mange gudstjenester det skal holdes i den enkelte kirke
- beslutte om ordinasjon til prestedtjeneste og vigsling til andre kirkelige tjenester
- visitere sokn i bispedømmet
- være den øverste leder av prestedtjenesten i bispedømmet
- behandle søknader om endringer i kirkelig inventar

Kirkemøtet

består av samtlige bispedømmeråd og er Den norske kirkes øverste representative organ

Kirkemøtets oppgaver:

- Gir nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkens inndeling, kirkens organer og valg til disse
- Vedtar liturgier for gudstjenester
- Forvalter årlig tilskudd fra staten
- Fastsetter retningsgivende planer og programmer for den kirkelige undervisning, diakoni, kirkemusikk og økumenisk virksomhet
- Øverste arbeidsgivermyndighet for ansatte i Den norske kirke (rettssubjektet)

MEN HVA SKAL VI SATSE PÅ?

DEN NORSKE KIRKE

Mer himmel på jord

Hva brenner du særlig for?

- del med sidemannen -

DEN NORSKE KIRKE

Hva er vårt oppdrag som menighet?

Prioriteringer kan formuleres i en «virksomhetsstrategi» som inneholder kort og presis beskrivelse i forhold til visjoner og mål:

HVA vi vil gjøre,
for **HVEM** skal vi gjøre det,
HVORDAN vil vi gjøre det
og **NÅR** skal vi gjøre det?

gjennom livet

Tre store utfordringer

Dåp Færre medlemmer i Den norske kirke velger å døpe barna sine. Nedgang i dåpstall betyr på sikt nedgang innen trosopplæring, konfirmasjon, vigsler, gravferder og gudstjenestebesøk. **Hvordan kan menigheten legge enda bedre til rette for dåp?**

Tre store utfordringer

Rekruttering Hvert år pensjoneres langt flere kirkelig ansatte enn de som velger kirkelig utdanning. F.eks. var det 71 prester som sluttet i Den norske kirke i 2018, mens 42 ble vigslet til prestedtjeneste.

Hvordan kan menighetsrådet bidra til at flere unge mennesker må få lyst til å bli prest, kateket, kantor, diakon eller andre kirkelige stillinger?

Hvem skal jobbe i vår menighet om 15 år? Hvordan rekrutterer vi ungdom til kirkelig utdanning som kan komme tilbake til vårt område for å jobbe i kirken?

Tre store utfordringer

Kirke på nett 77 % av Den norske kirkes medlemmer går til internett når de søker informasjon om kirken. De resterende oppsøker eller ringer menighetskontoret. Dette betyr at de aller fleste som ønsker dåp, gravferd, vigsel eller konfirmasjon, går til nett. De aller fleste som lurer på når det er gudstjeneste, åpen kirke eller kirkekonsert, går til nett.

Det er derfor helt avgjørende med god informasjon på menighetens nettsider. Den norske kirke har en stor satsning på å være kirke på nett nasjonalt. Men lokalt er mye opp til menighetsrådet og fellesrådet. **Er nettsidene våre gode nok?**

Andre perspektiver som kan prege planarbeidet

- Inkludering av migranter
- Menighetens beredskap i forbindelse med kriser og katastrofer
- Tilrettelegging for, og inkludering av mennesker med fysiske funksjonshemninger og utviklingshemninger
- Frivillighet
- Samarbeid med frivillige organisasjoner

Håndboka s 65, 66, 163

De fem fingrene i menighetsrådets globale arbeid

- Delta i Kirkens Nødhjelps fasteaksjon
- Ha misjonsavtale gjennom Samarbeid Menighet og Misjon (SMM)
- Marker merkesøndager (skaperverkets dag, m.fl.)
- Tenk gjennom hvem som får menighetens offer
- Bli grønn menighet ved å registrere menigheten gratis på miljofyrtarn.no

Håndboka s 74, 77

Hvordan kan menigheten involvere frivillige på best mulig måte?

- Hvordan kan menigheten både få frivillige til oppgaver som skal gjøres og la de frivillige bruke sitt engasjement og sin kompetanse slik de selv ønsker?
- Hvem spør vi om å være en bidragsyter, og hvorfor spør vi ikke flere?
- Hvordan kan vi lage samarbeid med frivillige organisasjoner, kommunale aktører eller næringsliv som kan skape felles aktiviteter?
- Hvilke frivillige skal vi kreve politiattest fra?

Starten på arbeidet

- Hva var satsingsområder i forrige periode?
- Hva har vi av planer og vedtak som må følges opp?
- Hva er behovet i vår menighet nå?
- Har det skjedd endringer i vårt lokalsamfunn den siste tiden som utfordrer oss spesielt?
- Hvordan skal vi samspille med de ansatte i vårt arbeid?
- Hvilken kompetanse har vi i rådet?
- Hvilke bygg/eiendommer, verdier, fond mv har menighetsrådet ansvar for?
- Hvilke samarbeidsavtaler og andre avtaler og forpliktelser er inngått?

HVORDAN JOBBER VI BEST MULIG SAMMEN?

DEN NORSKE KIRKE

Møter i menighetsrådet

- Hvordan bør saksbehandling være for å få til en god og forsvarlig behandling av saken, jf. forvaltningsloven.
 - Bruk av saksordførere? Bruk av AU?
- Drøft med jevne mellomrom hvordan en kan forbedre innkalling til møter, saksdokumenter, møteopplegg, møteledelse, protokoll osv.
 - Hvor ofte bør vi ha møter?
 - Møter med staben?
- Vær opptatt av at også mindretallets anliggender skal ivaretas
- Reflekter gjerne rundt verdien av konsensus versus tydeliggjøring av uenighet.

Håndboka s 19ff

DEN NORSKE KIRKE

Eksempel på årshjul

Januar: Offersøknader/budsjett

Februar: Regnskap/budsjett, årsmelding og årsplan

Mars: Rapporter fra utvalg og tilsatte, gudstjenesteliv, kirkemusikk

April: Kirkebudsjetten, gi innspill til fellesrådets budsjettarbeid

Mai: Høstprogrammet

Juni: Vurdering av arbeidet i halvåret

August: Medarbeidersamling

September: Kommunikasjon, hjemmeside, menighetsblad, givertjeneste

Oktober: Barne- og ungdomsarbeidet, diakoni

November: Målsetting for neste år

Desember: Vurdering av halvåret, planer/budsjett, valg og oppnevninger

En slik plan kan lette samarbeidet med de tilsatte, med utvalg og andre medarbeidere.

Mer informasjon:

- Håndbok for menighetsråd og kirkelig fellestråd
- Den norske kirkes lovsamling
- <https://www.kirken.no/medarbeider>

